

Luontokunnat-verkoston aamukahvit 9.11.2021

WWF suojeleu-/virtavesiasiantuntija Manu Vihtonen

Virtavesityöllä vaikuttavuutta

”Solisevat joet, purot ja norot – sanalla sanoen virtavedet – ovat monelle lajille tärkeitä elinympäristöjä. Jos näihin vesiin rakennetaan patoja tai muita virtausta haittaavia esteitä, luonto kärsii.”

<https://wwf.fi/alueet/suomi/virtavedet/>

WWF on maailman vaikuttavin ympäristöjärjestö

WWF Suomi on osa laajaa, kansainvälistä WWF-verkostoa, jolla on toimistoja noin 50 maassa ja toimintaa yli sadassa maassa. Kansainvälinen WWF perustettiin vuonna 1961.

WWF Suomi itsenäiseksi, kansalliseksi rahastoksi vuonna 1972.

WWF Suomen virallinen nimi on Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr.

<https://wwf.fi/>

© Jukka Koskinen

Tietoa meistä: <https://wwf.fi/wwf-suomi/tietoa-meista/>

”Meidän tehtävämme on pysäyttää luonnon köyhtyminen ja rakentaa tulevaisuus, jossa ihmiset ja luonto elävät tasapainossa. Ratkaisemme maapallon vakavimpia ympäristöongelmia innostamalla ihmiset mukaan muutokseen ympäristömme ja hyvinvointimme puolesta.”

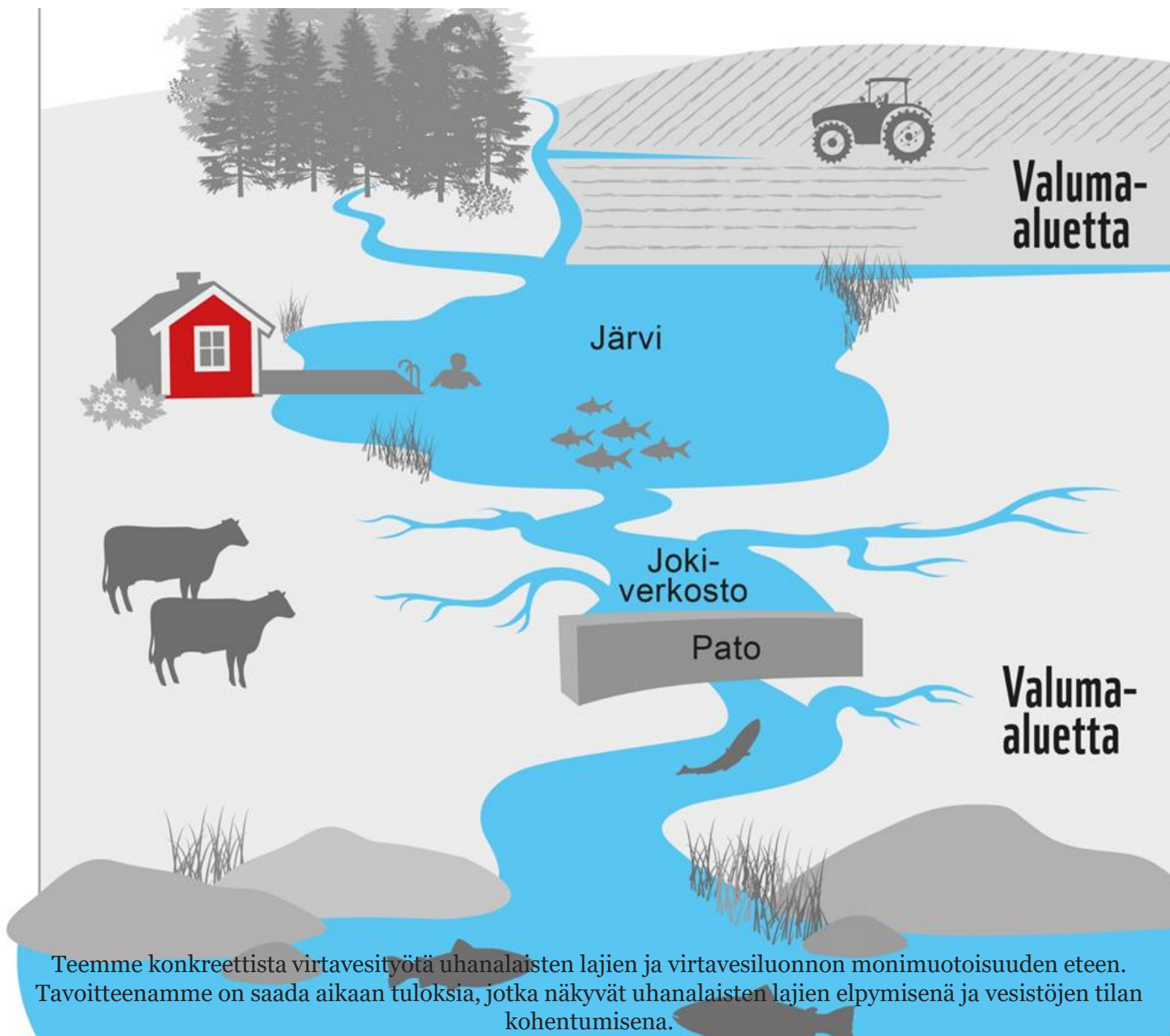

WWF sisävesityö

- Virtavesityö
- Kuormituksen vähentäminen

Jokia ja puroja on padottu, perattu ja suoristettu niin vesivoiman kuin maa- ja metsätaloudenkin tarpeisiin. Kaupunkiympäristössä virtavedet on muokattu kulkemaan putkissa maan alla. Virtavetemme ovat täynnä energiantuotannon kannalta merkityksettömien tai käytöstä poistettujen voimaloiden patoja, jotka estävät virtavesilajien vapaan liikkumisen ja lisääntymisen.

<https://wwf.fi/alueet/virtavedet/>

Teemme konkreettista virtavesityötä uhanalaisten lajien ja virtavesiluonnon monimuotoisuuden eteen. Tavoitteenamme on saada aikaan tuloksia, jotka näkyvät uhanalaisten lajien elpymisenä ja vesistöjen tilan kohentumisena.

Suomen vesistöjen tila:

Pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila: <https://www.ymparisto.fi/pintavesientila#ekologinen>

Suomessa on paljon vesistöjä, jotka ovat **hyvässä** ja **erinomaisessa** tilassa

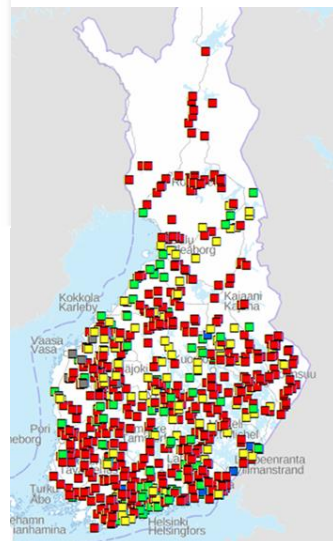
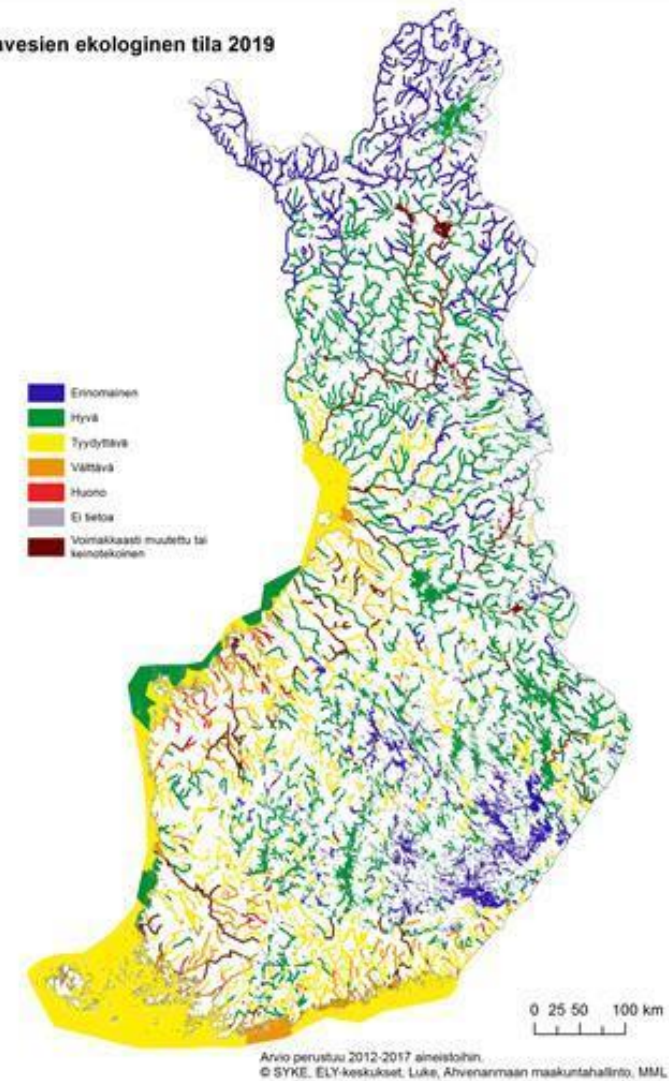
MUTTA

myös paljon vesistöjä jotka ovat **tydyttävässä**, **välttävässä** ja **huonossa** tilassa

- ✓ Esteiden ja patojen poiston priorisointi on tärkeä vesistöjen kunnostamisen muoto.
- ✓ Se on myös käytännössä nopea toimenpide, joka auttaa meitä pääsemään kohti EU:n vesipuitedirektiivin tavoitetta, eli hyvää ekologisesta tilaa vuoteen 2027 mennessä.
- ✓ Padon purku vesistöistä ja esteettömän uomajatkumon luominen voi jopa yksinään olla riittävä toimenpide kohdevesistön hyvään ekologiseen tilaan pääsemiseksi.

Vaellusesteitä arvioidaan olevan koko Suomessa kymmeniätuhansia. Tähän karttaan niistä on merkitty noin 700 (lähde: SYKE). Jos haluat tutustua tilanteeseen tarkemmin, käy tutustumassa SYKEN ylläpitämään tarkempaan karttaan osoitteessa <http://bit.ly/2eumryM>

Pintavesien ekologinen tila 2019

WWF:n virtavesityön tärkeä painopiste on saada jokiamme uhanalaisille lajeille vaellusesteettömiksi

Olemme mukana purkamassa patoja ja tekemässä luonnonmukaisia kalateitä

Kuva: Mikko Nikkinen WWF

Nyt on käynnissä valtakunnalliset suurtalkoot turhien patojen purkamiseksi! PURETAAN PADOT YHDESSÄ!

<https://wwf.fi/lahjoita/tee-kertalahjoitus/puretaan-padot-yhdessa/>

Patojen purut ovat ennallistamistoimenpiteenä vaikutuksiltaan välittömiä, niihin yhdistettyihin virtavesikunnostuksiin voi osallistaa kuntalaisia.

Patojen purku konkreettisenä ja nopeasti tilannetta parantavana toimenpiteenä houkuttelee yksityistä pääomaa mukaan hankkeiden omarahoituksen osalta.

TURHIEN PATOJEN PURKU TARKOITTAÄ TÄTÄ

- ✓ UHANALAISET VAELLUSKALAT, KUTEN LOHET, PÄÄSEVÄT LISÄÄNTYMÄÄN, KUN NIIDEN KUTUREITEILTÄ POISTETAAN VAELLUSESTEET.
- ✓ MAISEMA JA JOKI ENNALLISTETAAN LUONNONMUKAISEKSI JA VIRTAVESILAJISTO ELPYY, KUN VESI VAPAUTUU VIRTAAMAAN KOSKISSA.
- ✓ VIRKISTYS- JA KALASTUSMATKAILU ELPYY JA PAIKALLISET ELINKEINOT HYÖTYVÄT.

miehikkälän kunta

Kaikki

Julkaisut

Ihmiset

Ryhmät

Ta

Nyt on kesäloma pidetty ja akut täynnä virtaa uuden valtuustokauden aloitusta varten! Olen aikaisemminkin todennut, että nyt on myönteisiä signaaleja ilmassa ja ns. hyvä pöhinä päällä. Pöhinä on jopa niin kova, että joetkin vaihtavat uomaansa kunnanjohtajan lomaillessa (ks. kuva Hauhiankoskelta), kiitos Kaakkois-Suomen ELY ja [WWF Suomi](#) !

Mitäkö ov... Näytä lisää

Kuva: Katri Nousiainen WWF Suomi

"Emme pysty pelastamaan kaikkea sitä mitä haluaisimme, mutta kuitenkin paljon enemmän, kun jos emme olisi koskaan yrittäneet."

Sir Peter Scott,
WWF:n perustaja

#yhdessä

- Maan- ja vesialueen omistajat, osakaskunnat
- MMM, YM, ELY, SYKE, Metsähallitus, LUKE, SLL, SVK...
- Yhdistykset, säätiöt, rahastot, kalastusseurat, jokitalkkarit
- Kunnat ja kaupungit (mm. Järvenpää, Varkaus, Helsinki, Lahti, Sipoo, Kirkkonummi, Kuhmo, Jyväskylä, Turku, Rautjärvi)
- Yritykset tärkeitä: Kesko, Rudus, Saimaan Tuore...jne jne
- Lukuisat yksityiset ihmiset ja vapaaehtoiset

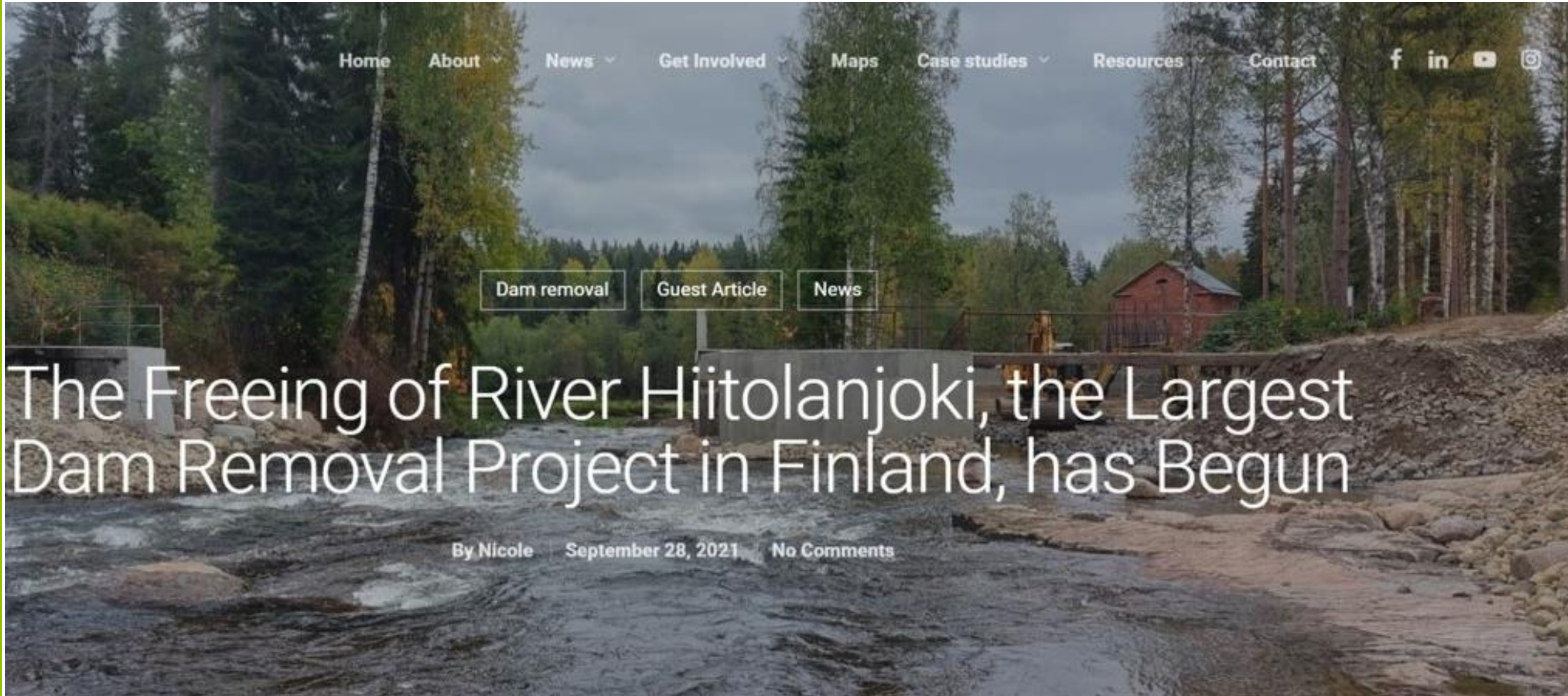
K-kalapolut paikkakunnat https://www.kesko.fi/kalapolut				
2017	2018	2019	2020	2021
Inkoo	Vihti	Kirkkonummi	Hamina	Puumala
Suomusjärvi	Kuhmo	Kitee	Jyväskylä	Tuusula
Tuusniemi	Heinävesi	Ruokolahti	Keuruu	Kivijärvi
Helsinki	Nurmes	Hollola	Turku	Espoo
Imatra	Kangasniemi	Polvijärvi	Perho	Turku
Luumäki	Ylöjärvi	Kauhajoki	Äänekoski	Äänekoski/Laukaa
	Viitasaari	Rautavaara		
	Kouvola			

Kuva: Manu Vihtonen WWF

YHTEISTYÖSSÄ
VAELLUSKALOJEN
PUOLESTA

#kuteminenkuuluukaikille #kalapolut
K-kalapolut on K-ryhmän ja WWF:n yhteistyöhanke
2017-2021
"KORUPUHEIDEN SIJAAN TARTUTAAN LAPIOON"

K-kalapolut:

<https://www.youtube.com/watch?v=Brxyr1GU-mM>

K-talkoot Vihdissä -video:

<https://www.youtube.com/watch?v=hjnxXyeQ3Gs>

Miksi vaelluskalamme ovat ahdingossa? –animaatio:

<https://www.youtube.com/watch?v=yEiunAxcIN0>

Pieni suuri teko: Talkootyötä tuleville sukupolville

<https://www.youtube.com/watch?v=ZzhGZMc6-pl>

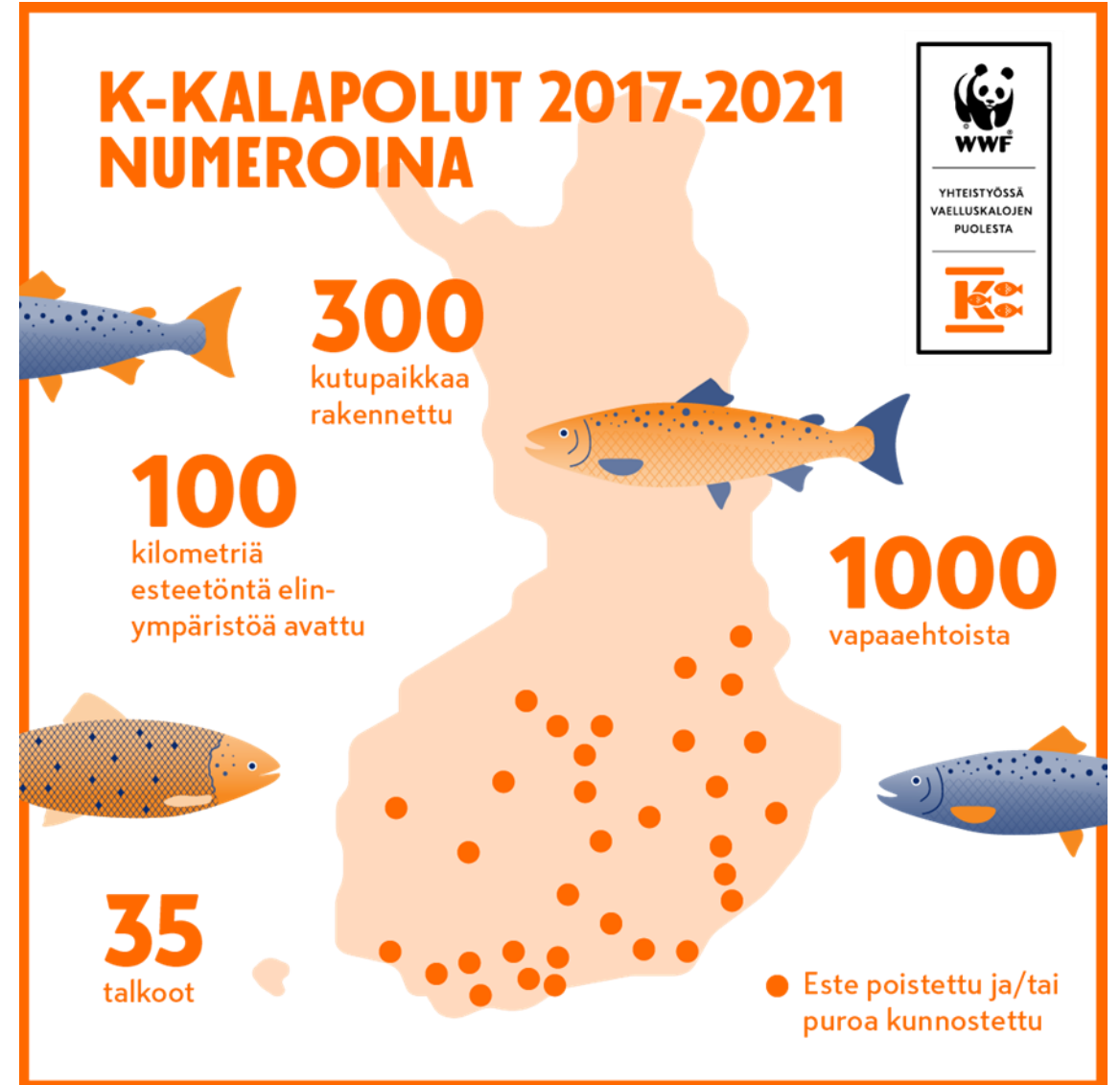

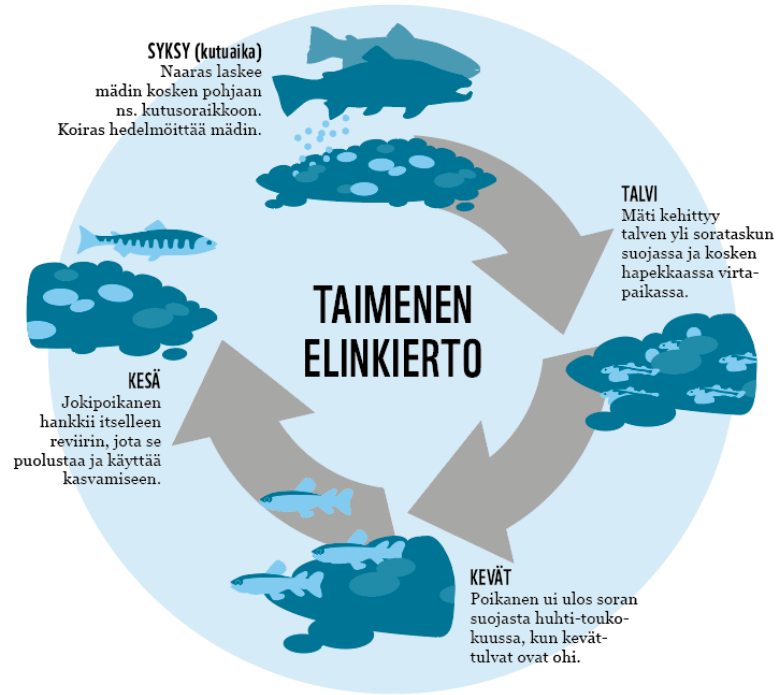
Kuva: Manu Vihtonen WWF

WWF:n ja K-ryhmän talkoot vaelluskalojen hyväksi:

K-Kalapolut –yhteistyö lukuina:

- 35 talkootapahtumaa
- avattiin/poistettiin 27 nousuestettä, jonka avasivat yli 100 kilometriä uutta esteetöntä elinympäristöjä.
- 300 kutusoraikkoa
- yli 1 000 talkoolaista
- talkoissa mukana yli 70 K -kauppiasta
- ”kutuautolla” näkyvyyttä kentällä ja tienpäällä noin 80 000 km

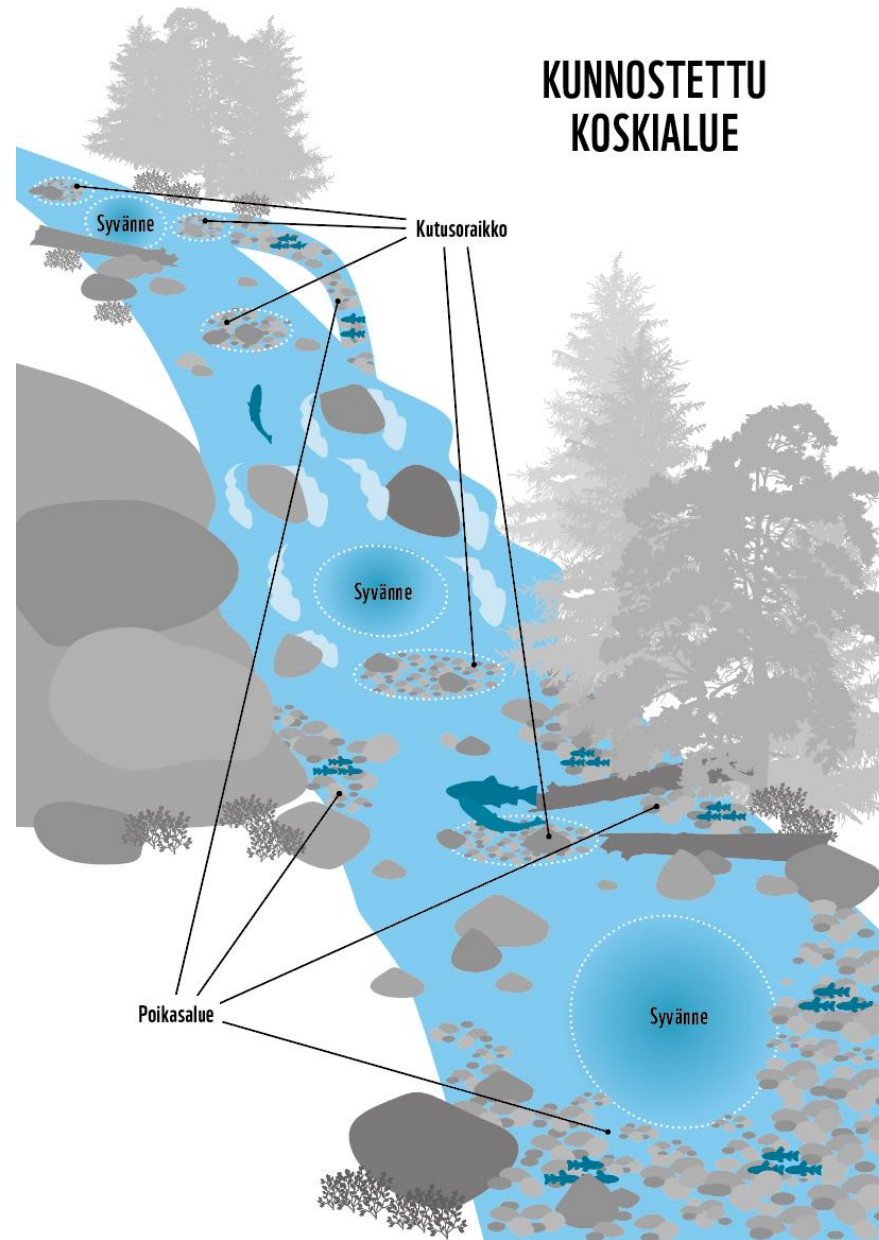

Jokipoikasvaihe kestää noin 2-4 vuotta, jonka aikana taimen mahdollisesti muuttuu vaelluspoikaseksi. Vaelluspoikasen ns. smolttivaellus tapahtuu keväällä.

Taimen pyrkii palaamaan esteettömään kotijokeen, jolloin vaellukselta palaava kutukala on yleensä 2-6-kiloinen ja 60-80 cm:n mittainen. Usean kutukerran taimen voi painaa jopa 8-12 kiloa.

Joelta vaeltava taimen lähtee mereen tai järveen kasvamaan (vaellus kestää yleensä 1-3 vuotta).

Vaelluskalakantojen hoito virtavesissä:

- Elinympäristökunnostukset (kutusora, poikaskivet ja puumateriaali)
- Luontaisen kannan elvyttäminen
- Vaellusesteiden poistot
- Kalastuksen säätely ja valistus, laki ja asetukset sekä vastuullinen kalastaminen.
- Vedenlaadusta huolehtiminen ja sen parantaminen, vesienhoidon tavoitteet!
- Kalaston seuranta
- Hoitotoimet linkittyvät käyttö- ja hoitosuunnitelmiin, lohi- ja taimenstrategiat jne.

Tierumpu ongelmana vs. ratkaisuna:

<https://www.onninen.com/finland/uutiset/jatapahtumat/uutiset/pages/tierumpu-ratkaisuna-taimenten-vaellukseen.aspx>

WWF:n kalakameralla on nyt neljänä perättäisenä syksynä mahdollistettu kurkistusta pinnan alle, vaelluskalojen edelleen melko salattuun elämään: <https://wwf.fi/luontolive/kala/>

Katse pinnan alle!

Villi taimen on yksi Suomen upeimmista ja uhanalaisimmista kaloista. Nyt voit seurata niiden elämää WWF:n Luontolivessä.

SUORA LÄHETYS

©Manu Vihtonen WWF

WWF -linkkejä:

<https://wwf.fi/alueet/virtavedet/>

<https://wwf.fi/elainlajit/suomen-uhanalaiset-kalat/>

<https://wwf.fi/vapaaehtoistyo/virtavesitalkoot/>

<https://wwf.fi/lahjoita/tee-kertalahjoitus/puretaan-padot-yhdessa/>

<https://wwf.fi/alueet/virtavedet/vauhtia-vaellukseen/>

<https://wwf.fi/alueet/itameri/kuormitus-kuriin/>

<https://wwf.fi/alueet/itameri/valuta/>

<https://www.youtube.com/user/WWFfinland/videos>

<https://wwf.fi/luontolive/kala/>

<https://wwf.fi/kalaopas/>

<https://wwf.fi/vapaaehtoistyo/talkooleirit/>

<https://wwf.fi/kalenteri/>

1. Annetaan jokien virrata vapaina.
2. Vähennetään saasteita ja ravinnekuormitusta.
3. Suojellaan merkittäviä kosteikkoja.
4. Lopetetaan ylikalastus.
5. Pidetään haitalliset vieraslajit hallinnassa.
6. Turvataan ja palautetaan vesistöjen esteettömiä jatkumojä.

Suojelemme luontoa ja ratkaisemme ympäristöongelmia
– luonnon ja ihmisten hyväksi

together possible™